

мовленнєвому етикеті. Дотримання вимог мовного етикету є важливою складовою службового спілкування прикордонника. Знання етикетних формул вітання, звертання та прощання допоможе прикордонникам ефективно налагодити спілкування з різними категоріями громадян у пунктах пропуску.

Список літератури

Відомчі стандарти культури прикордонної служби : практ. посіб. на щодень. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ імені Б. Хмельницького, 2009. – 52 с.

Культура прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України : навч. посіб. /

О. А. Біньковський, О. А. Жданенко, Ю. І. Сердюк та ін. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ імені Б. Хмельницького, 2010. – С. 19–27, 84–99.

Мацько Л. І. Культура української фахової мови : навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець – К. : ВЦ "Академія", 2007. – С. 138–149.

Палеха Ю. І. Ділова етика : навч.-метод. посіб. / Ю. І. Палеха – 5-те вид. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – С. 9–25, 112–139, 167–176.

Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. / Я. Радевич-Винницький. – 2-е вид. – К. : Знання, 2006. – С. 25–34, 60–94, 136–222.

Стахів М. Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. / М. Стаків. – К. : Знання, 2008. – С. 42–81, 142–186.

СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАРУБІЖНІЙ ВИЩІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ШКОЛІ

Б. І. Щуневич

Дистанційне навчання (ДН) – це “організований за певними темами, предметами навчальний процес, який передбачає активний обмін інформацією між розташеними в просторі і часі студентами, викладачами і навчальними матеріалами, за якого максимально використовуються сучасні засоби нових інформаційних технологій і засоби масової комунікації – звичні для нас телефон, факс, радіо, телебачення, в тому числі кабельне, а також аудіо-, телевізійні і відеоконференції, засоби мульти- і гіпермедіа, комп’ютерні телекомунікації та ін.” [3, с. 379].

Аналіз стану використання ДН у вищих навчальних закладах у системі Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ і Міністерства надзвичайних ситуацій України показав, що протягом останнього десятиліття в Україні спостерігається зростання популярності нової форми навчання [1; 2].

Мета доповіді – провести аналіз стану використання ДН для підготовки військових у зарубіжних навчальних закладах та детальніше описати мету і завдання Програми дистанційного навчання військовослужбовців США.

Матеріалом дослідження послужили Веб-сторінки Програми дистанційного навчання військовослужбовців (TADLP) [4], 30 американських військових, наприклад, American Military University [5] і цивільних, наприклад, Martinsburg Institute [6], Old Dominion University [7], Troy University in Fort Walton Beach, Florida [8] навчальних закладів та одного сербського військового закладу: Serbia Military Academy [9].

Програма дистанційного навчання військових TADLP (The army distance learning program) є однією з

основних програм такого типу у США. Мета програми – пропонувати стандартизовану колективну та індивідуальну самопідготовку з різних дисциплін для військових у будь-якому місці і часі. Це досягається за допомогою використання сучасних технологій навчання.

Критерії прийнятності (eligibility) програми дистанційного навчання військових дають можливість пропонувати її для навчання офіцерів і солдатів строкової служби, а також тих, хто вже у відставці. Іноземні громадяни можуть навчатися за цими програмами, але вони повинні мати ідентифікаційний номер AIPD. Якщо військовослужбовці не встигли закінчити навчання до виходу на пенсію, то їм продовжують строк служби на відповідний період часу.

Для дистанційного навчання пропонується більше 250 курсів. Ці курси включають великий діапазон дисциплін, наприклад, індивідуальний тероризм, медичне обслуговування, лікування тварин, ремонт радарів, контррозвідка (counter intelligence), автоматизована логістика (automated logistics), електричні мережі, топографічний аналіз. Курси складаються з одного або більше менших курсів для підтримки спеціального набору професійних навиків. Дистанційне навчання проводиться на основі кредитів, з яких складається курс. Офіцери і солдати, які успішно вивчили курс отримують сертифікати або дипломи.

Доповідь буде супроводжуватися демонстрацією слайдів з інформацією про стан впровадження ДН у кожному із згаданих вище навчальних закладів окремо.

Дистанційне навчання військових дає можливість офіцерам і солдатам отримати якісну підготовку

без виїзду за межі розташування їх військової бази та сім'ї. Курси стандартизовані по всій країні.

Командування Збройних сил постійно стикається з проблемою нестачі кваліфікованих військових кадрів (Military Occupational Specialists). Завдяки впровадженню програми дистанційного навчання вдається позбутися цієї проблеми.

Програми дистанційного навчання також допомагають в організації підвищення кваліфікації офіцерів і солдатів. Традиційне навчання було великим бар'єром в організації безперервної освіти військових кадрів.

30 військових і цивільних навчальних закладів США централізовано організували програми дистанційного навчання, наприклад, Школа повітряної оборони, Військова музична школа, Військова авіаційна школа та ін.

Більшість інформації стосовно впровадження дистанційного навчання зустрічається на Веб-сторінках американських військових закладів і менше інформації стосовно європейських та інших навчальних закладів.

Список використаної літератури

1. Гудим В. Стан впровадження дистанційного навчання у вищій військовій школі України / В. Гудим,

В. Щуневич // Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – К. : ВІКНУ, 2012. – Вип. № 35. – С. 234–237.

2. Збірник наукових праць. – Х. : "Міськдрук", 2011. – 399 с.

3. Щуневич Б. Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.01 / Б. Щуневич / Ін-т вищої освіти АПН України. – К., 2008. – 509 с.

4. The army distance learning program [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.atsc.army.mil/adlp/>. – Заголовок з екрана, 2012.

5. American Military University [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.amu.apus.edu. – Заголовок з екрана, 2012.

6. Martinsburg Institute [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.martinsburginstitute.com. – Заголовок з екрана, 2012.

7. Old Dominion University [Електронний ресурс]. – Режим доступу : dl.odu.edu/military-veterans. – Заголовок з екрана, 2012.

8. Troy University in Fort Walton Beach, Florida [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://trojan.troy.edu/military/>. – Заголовок з екрана, 2012.

9. Distance Learning Lab Opened at the Serbia Military Academy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.jeffersoninst.org/events/distance-learning-lab-opened-serbia-military-academy>. – Заголовок з екрана, 2012.

ДО ПИТАННЯ МІЖНАЦІОНАЛЬНОГО ДІЛОВОГО ЕТИКЕТУ ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ОФІЦЕРА-ПРИКОРДОННИКА

Т. Л. Щеголєва

В останні десятиліття активно відроджується інтерес до культури поведінки. Прикордонники під час виконання оперативно-службових завдань щодня зустрічаються з багатьма людьми. І від того, як відбуваються ці зустрічі, багато в чому залежить настрої людей та наші майбутні відносини з ними. Той самий вчинок, що навіть незначно порушує загальноприйняті норми, одними сприймається байдуже, а іншими – з образою. Тому краще в усіх ситуаціях прагнути до максимальної ввічливості та дотримуватись ділового етикету.

Етикет – це зовнішня сторона людських взаємин, що склалися в даному суспільстві, порядок спілкування, який підтримується ними, прийняті ритуали та манера поведінки. Етикет входить у поняття культури поведінки, що, однак, ним не вичерpuється хоча б тому, що містить у собі не лише стандартні, "етикетні", але й нестандартні форми поведінки, які одержали в сучасному суспільстві досить широке поширення.

Розрізняють кілька видів етикету, основними з яких є:

загальногромадянський етикет – сукупність правил, традицій і умовностей, яких дотримуються громадяни при спілкуванні один з одним;

дипломатичний етикет – специфічна форма поведінки дипломатів та інших офіційних осіб при контактах один з одним на різних дипломатичних прийомах, візитах, переговорах;

військовий етикет – звід загальноприйнятих в армії правил, норм і манер поведінки військовослужбовців у всіх сферах їхньої діяльності.

Більшість правил дипломатичного, військового та загальногромадянського етикету тією чи іншою мірою збігаються. Відмінність між ними полягає в тому, що дотриманню правил етикету дипломатами надається більшого значення, оскільки відступ від них або порушення цих правил може завдати шкоди престижу

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

**ОСВІТНЬО-НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
І ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ УКРАЇНИ**

Серія: Психолого-педагогічні та філологічні науки
V Всеукраїнська науково-практична конференція
(7 грудня 2012 року)

<i>Шмерко О. І.</i>	
Самоменеджмент як психолого-педагогічний засіб формування професійної компетентності	218
<i>Щумовецька С. М. / ... / ... / ...</i>	
Досвід вивчення використання ЕСТОРУХ стандартів культури прикордонної служби при викладанні навчальної дисципліни "Українська мова та професійним спрямуванням"	220
<i>Шуневич Б. І.</i>	
Стан впровадження експериментального навчання у зарубіжній вищій військовій школі	222
<i>Щеголєва Г. Г.</i>	
До питання міжнародного ділового етикету як складової професійної культури офіцера-прикордонника	223
<i>Юркова В. П.</i>	
Когнітивні аспекти вивчення іноземної мови	225
<i>Юрчук Ю. Г.</i>	
Основні групи факторів впливу на процес розвитку культури учіння слухачів	226
<i>Якубовська Л. П.</i>	
Особливості використання тестів у процесі навчання іноземної мови курсантів у вищих закладах освіти	227
<i>Янковець А. В.</i>	
Навчання іноземної мови майбутніх офіцерів-прикордонників засобами комп'ютерної комунікації	228
<i>Яремчук І. А.</i>	
Рекомендації щодо розвитку педагогічної техніки викладачів вищих військових навчальних закладів	229
Відомості про авторів	231